

**Gymnasiutbildning för elever med neuropsykiatrisk
funktionsnedsättning i Tyresö**

tyresö kommun

Utredare: Marita Sirviö
Utvecklingsförvaltningen
08-5782 95 09, marita.sirvio@tyreso.se

Innehållsförteckning

	Gymnasieutbildning för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning i Tyresö.....	1
1	Inledning	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Syfte.....	4
1.3	Metod.....	4
1.4	Definitioner.....	5
2	Omvärldsanalys	5
2.1	Behov och utveckling i stort.....	5
2.2	Forskning och annan kunskap	6
2.3	Andra kommuner	7
2.4	Behov och utveckling i Tyresö Kommun	8
2.5	Intervjuer och fokusgrupper.....	9
3	Reflektioner	10
4	Koncept	10
4.1	Programinriktning	11
4.2	Strategi	12
4.2.1	Nästa steg	12
4.2.2	Tidsplan	13
4.2.3	PR och kommunikation	13
4.3	Ekonomisk beräkning	13
4.4	Risker	14
4.5	Specialkompetens	14
4.6	Hjälpmedel och verktyg	15
5	Referensförteckning	16

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Antalet elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökar kraftigt. På grund av att Tyresö nu inte erbjuder den specialutbildning som krävs söker eleverna plats i skolor i angränsande kommuner. För eleverna betyder skolgång långa skoldagar och tröttande resor. Externa placeringar medför också höga kostnader för kommunen.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden gav därför utvecklingsförvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna att bygga upp en gymnasieutbildning i Tyresö för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. (dnr: 2011/GAN 0058).

1.2 Syfte

Syftet med denna rapport är att föreslå hur och på vilket sätt gymnasieutbildning specialanpassad för elever med diagnos inom autismspektra (aspergers syndrom) i Tyresö kommun kan byggas upp. I denna rapport föreslås även en strategi för hur Tyresö gymnasium kan erbjuda stöd för samtliga elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som läser i ordinarie gymnasieprogram på Tyresö gymnasium.

1.3 Metod

För utredningen har det funnits en utredare som hållit i utredningen samt en projektgrupp med rektor för gymnasiet, studie- och yrkesvägledare inom gymnasiet och stabschef för utvecklingsförvaltningen.

Dessutom har schemaläggare från gymnasiet varit med vid flera möten. För att få information och kunskap har projektgruppen tagit del av erfarenheter, tankar och idéer från dem som har stor kunskaper inom området:

- Studiebesök på befintliga gymnasieskolor i andra kommuner som erbjuder gymnasieutbildning för elever med asperger.
- Intervjuer med gymnasielärare och lärare från grundskolan som jobbar med elever med diagnos asperger.
- Intervjuer med elever som har diagnos asperger.
- Möten och fokusgrupper t ex med studie- och yrkesvägledare

Det har varit många viktiga frågeställningar att diskutera så som:

- Hur ser behovet ut framöver? Faktaunderlag mm
- Befintliga gymnasieskolor i Stockholms län?
- Kompetens, lokaler och hjälpmedel?
- Ekonomisk beräkning?

1.4 Definitioner

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar omfattar diagnoserna:

Autismspektrum (asperger mfl), adhd, add, DAMP och tourettes syndrom.

Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättning kan bland annat ha svårigheter med socialt samspel samt även ha koncentrations- och inlärningssvårigheter. Intelligensen, definierad som intelligenskvot, är däremot inte påverkad.

Adhd innebär problem med koncentrationen, uppmärksamheten och ibland hyperaktivitet.

Enligt Autismforum Stockholm läns landsting kan ibland ett barn ha ett autismspektrumtillstånd utan att ha alla symtom som krävs för diagnoserna autistiskt syndrom eller Aspergers syndrom. Då kan diagnosen istället bli autismliknande tillstånd eller atypisk autism.

Aspergers syndrom ingår som ett av tillstånden inom autismspektrumet och de flesta forskare anser att tillstånden tillhör samma "familj" av funktionshinder. Aspergers syndrom definieras som autism hos normal- eller välbegåvade personer utan sådana allvarliga språksvårigheter som uppträder vid autism. De som har Aspergers syndrom har alltså ingen utvecklingsstörning, men de har svårigheter med socialt samspel och ett mönster i sitt beteende, sina aktiviteter och intressen som är begränsat, enformigt och upprepade.

2 Omvärldsanalys

2.1 Behov och utveckling i stort

Det finns ett utökad behov för specialanpassad utbildning till elever med diagnos asperger. Detta är något som påtalats vid de studiebesök som gjorts och skolorna har tagit in fler elever än tidigare i sina specialanpassade gymnasieverksamheter. Efterfrågan ökar just när det gäller segregerade lösningar. Enligt en artikel i Svd (27/10-10) konstaterades det att antalet utredningar av adhd och autismspektrumstörningar har ökat med 55 % på två år i Stockholms län. Det är enligt artikeln också:

- Fler pojkar än flickor som får en diagnos.
- 3-6 % av alla skolbarn i Sverige anses uppfylla diagnoskriterierna för adhd. Ungefär 1% av barnen har autismspektrumtillstånd.
- 80% av dem som utreds får en diagnos.

Från och med den 1 juli 2011 ska elever med autism utan utvecklingsstörning inte längre gå i grundsärskolan eller börja gymnasiesärskolan.

2.2 Forskning och annan kunskap

Det finns olika teorier när det gäller att gå i en vanlig klass (inkludering) eller i en mindre grupp (segregering). Det som lyfts fram som viktigast är att skolan tar sitt ansvar att studierna fungerar för eleven.

Många personer med högfungerande autism och aspergers syndrom klarar även av högre studier med rätt stöd och i lagom takt menar Autismforum Stockholms läns landsting. Det är oftast inte studierna i sig som innebär svårigheter utan det är allt runt omkring som stressar och är svårt att hantera, som till exempel brist på planering och struktur, svårighet att begränsa sig, brist i sociala kontakter.

Nedan följer ytterligare några resonemang som visar på vad som talar för det ena och vad som talar för det andra:

- Det finns en stark efterfrågan på särskiljande lösningar från elever och föräldrar, ofta efter många misslyckanden i vanlig klass. Vanliga klasser har svårt att hantera inkludering. (Skolan och asperbergers syndrom, Skolverket)
- Identifikation är viktigt för eleverna. Många elever tycker det är skönt att vara i en grupp där fler har en likartad diagnos. Dessa elever har i flera fall tidigare känt sig avvikande och annorlunda. (Autismforum)
- Många elever med asperger har varit borta längre perioder från skolan. Orsaken till frånvaron har enligt föräldrar handlat om pedagogernas brist på kompetens om just asperger. (von Zeipel, lärarnas nyheter 2010)
- Att inkludera ger bättre resultat både akademiskt och socialt. Det handlar om att jobba med problem inom socialt samarbete och kommunikation istället för akademiska färdigheter. (UR Samtiden, Skolporten 2010)
- Men en del resultat visar också att inkludering i vanlig klass inte gynnar någon, varken elev, klasskamrater eller lärare. (Uppsats "För- och nackdelar med inkluderad verksamhet i skolan...")
- Att ensidigt förorda att små grupper och speciallösningar ska undvikas, ger en negativ bild till dem som inte klarar vanlig undervisningsmiljö. Det ger en känsla av misslyckande för de elever som upplever stora undervisningsgrupper som kaos. (Riksföreningen autism skolenkät 2008)

Skolverket har tagit upp i sin rapport "Skolan och asperbergers syndrom" att det behövs kompetensutveckling, handledning, samt en fungerande planering och en god samverkan med skola och aktörer utanför skolan. I sin rapport ser de att kommuner har utformat verksamheter på olika sätt. En del har mer

segregerade lösningar med inkluderade ambitioner, men att dessa lösningar sällan leder till att eleverna återvänder till vanliga klasser.

Andra gymnasieutbildningar i länet

Inom Stockholms län erbjuder ett antal gymnasieskolor, både kommunala skolor och friskolor, särskilda gymnasieutbildningar för elever med diagnos asperger. I antagningsguiden för gymnasiet fanns Fryshuset med som den närmast intilliggande skolan. De erbjuder estetisk utbildning medieproduktion med spelutveckling. För övrigt finns sedan tidigare en verksamhet i Haninge kommun (Fredrika Bremer) men denna fanns inte med i antagningsguiden för år 2012. De flesta andra utbildningar finns mer centralt i Stockholm.

2.3 Andra kommuner

För att få mer kunskap om gymnasieutbildning som är specialanpassad för elever inom autismspektra har andra gymnasieskolor kontaktats. Studiebesök har gjorts på Lundellska gymnasieskolan i Uppsala och Brännkyrka gymnasium i Stockholm.

Lundellska skolan i Uppsala har varit igång sedan 1998 och har stor erfarenhet av elever med asperger. Skolan erbjuder samhällsprogram och även naturvetenskaplig programmet, samt individuellt program och introduktionsprogrammet. Det har varit relativt få sökande till naturprogrammet, men de har en mindre grupp som läser denna. Samtliga elever läser i hemklassrum i egna lokaler med egen ingång nära intill gymnasiet. De kan dela vissa personalresurser och eleverna äter i skolans matsal innan övriga eleverna äter i skolan.

På Lundellska gymnasiet får de flesta eleverna slutbetyg och klarar utbildningen på tre år. Studietiden är komprimerad mellan 8.30-ca kl 15.00, med korta raster. Det är 45 elever fördelade i små grupper om cirka 8 elever. I klassrummen är det tyst och många har hörlurar för att skärma av. Här finns även små fikarum, studierum samt ett vilorum. Fördelarna med egna lokaler till elever med asperger är tydliga: energin går åt till studier istället för "allt runtomkring". Denna lösning ger eleverna en gruppkänsla och tillhörighet. Några elever har tidigare känt sig ensamma, utanför och udda i den vanliga skolan. Eleverna blir här inte så utpekade som de kanske skulle ha blivit om de är i samma lokaler som gymnasiet för övrigt. Här finns 8 lärare och en elevassistent. En av lärarna var också utvecklingsledare.

På Brännkyrka gymnasium har de också ett gymnasieprogram för asperger elever i egna lokaler på gymnasiet. Idag är det cirka 19 elever i år 1-4 som läser individuellt alternativ och nationella kurser. Inriktning på nationella kurserna är samhällsprogram media (mediaproduktion och text/kommunikation) och natur. Några klarar utbildningen på tre år och några behöver läsa fyra år. Här finns ca

3,8 lärare samt lärare som tas in för de olika praktiska ämnena. Det är en elevassistent som hjälper samtliga eleverna. Undervisningen sker i grupper där elever som har behörighet tillsammans med elever som inte har behörighet.

2.4 Behov och utveckling i Tyresö Kommun

För att se hur behovet av specialanpassad utbildning för elever med asperberger ser ut i Tyresö finns viss statistik. Tydligt är att kostnaderna för elever i specialanpassade gymnasieprogram har ökat under de senaste åren. Efterfrågan tycks öka även här i Tyresö om en mer segregerad lösning. Det är dock svårt att få fram tillförlitliga statistiska uppgifter från tidigare år, men nedan följer en lista på de siffror som finns att tillgå idag:

- Antalet Tyresöelever i externa gymnasieprogram med aspergerprofil har under hösten 2011 varit 9 elever. Antalet Tyresöelever i externa gymnasieprogram med aspergerprofil under hösten 2010 var ca 12 elever.
- Antal Tyresöelever i grundskolan med aspergerprofil är totalt år 9: ca 12, år 8: ca 12, år 7 ca 12st
- Kostnaden för externa placeringar år 2011 beräknas bli 2,34 mnkr.
- Antal elever som hösten 2011 *sökt* gymnasieutbildning med aspergerprofil var 17st
- Antalet elever som *sökt* gymnasieutbildning som har en diagnos adhd var under hösten 2011: 9st.
- Eleverna från Tyresö går på gymnasium Fryshuset, Östra Real, Snitz, Fredrika Bremer i Haninge, Ingridskolan. Program: Estetiska, samhällsprogram, elprogram.

Programinriktning

Enligt intervju med elever med asperger på introduktionsprogrammet i Tyresö gymnasium kom det fram att de ville läsa estetisk media eller samhällsprogram.

Eleverna i grundskolan på Strandskolan visste inte riktigt vad de ville studera, men någon ville läsa vidare på högskolan och samhällsprogram.

Antalet elever som sökte aspergerprogram år 2010 sökte i *första hand* till: estetiska (11st), samhällsprogram (3), Teknik (2), El/data (1).

Antalet elever i olika aspergerprogram idag: Estetiska (3st), samhällsprogram (2st), sedan individuellt alternativ, introduktionsprogram yrkesinriktning.

Eleverna var mest intresserade av estetiskt program följt av samhällsprogram. Det som kommit fram i intervjuer visar att elever vill ha ett

högskoleförberedande program men med praktiska inslag i programmet och gärna med datainriktning.

2.5 Intervjuer och fokusgrupper

Efter de intervjuer som gjorts bland lärare, studie- och yrkesvägledare samt elever är det tydligt att det finns ett behov av specialanpassad gymnasieutbildning för neuropsykiatrisk funktionsnedsättning i Tyresö. Närhetsprincipen för just dessa elever blir påtaglig. Däremot har eleverna olika önskningsar. En del elever vill läsa i vanliga gymnasieprogram men behöver extra stöd, medan andra elever har behov av att läsa i mindre grupp hela tiden. Dessutom vill de läsa olika inriktningar. Många elever i år 9 vet ännu inte vad de vill läsa för inriktning.

Vid ett tidigt möte med lärare och elever från asperbergergruppen på grundskolan Strandskolan i Tyresö, fanns önskemål från någon elev om att läsa ett högskoleförberedande program samhällsinriktning. Eleverna såg positivt på möjligheten att kunna läsa i Tyresö. Lärarna förklarade att detta skulle vara en stor fördel om de har nära till sin skola, då det annars tar mycket energi till att åka buss eller t-bana. Eleverna kan bli trötta och oroliga om t ex bussen inte kommer i tid. Detta gör att de sedan inte orkar med sina studier. De behöver ha det lugnt runt omkring, mycket tydlig struktur och trygghet. Eleverna här trivdes med att läsa i en mindre grupp. En av eleverna påtalade att det fanns ”en vägg av ljud” när han befann sig i den vanliga undervisningen och det var så jobbigt och uttröttande. Önskemål som eleverna för övrigt hade gällande gymnasiestudierna var att de behöver ha en lugn klass, och att tiderna behöver anpassas eftersom många av eleverna ibland har sömnsvårigheter. Sedan behövs mer stöd i vissa ämnen och att studierna anpassas efter eleven. En av lärarna föreslog att det skulle kunna erbjudas ett utökat mentorskap för dem som läser i vanliga gymnasieprogram.

Vid ett möte med några elever som läser introduktionsprogrammet på Tyresö gymnasium, var det tre av fyra elever som ville läsa estetisk media. En ville läsa samhällsprogrammet. När det gäller media var det specifikt medieproduktion som verkar intressant. Eleverna var överlag positiva till ett specialanpassat program på Tyresö gymnasium och de såg helst att de hade ett eget hemklassrum.

Studie och yrkesvägledarna lyfter fram datainriktning, yrkesprogram, teknik/el och menar att elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning hellre vill ”göra än läsa”, eller en mix av detta. Utbildningen bör också leda till jobb. En intressant frågeställning som kom upp i diskussionen vore att se hur många av dessa elever i t ex samhällsprogram eller naturprogram som går vidare till högskolan eller har jobb efter gymnasiet?

3 Reflektioner

Det finns ett behov och önskemål om att erbjuda gymnasieprogram för elever med diagnos asperger i Tyresö. Det finns en ökad efterfrågan både när det gäller en särskiljande lösning och en inkluderande lösning för samtliga elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Det finns också ett behov av att utöka kompetensen kring stöd för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning på gymnasiet.

Framgångsfaktorer för denna verksamhet handlar mycket om att skapa trygghet, tydlighet och tillgänglighet mellan skola, pedagog och elev. Dessutom handlar det mycket om kompetens, samverkan, flexibilitet och planering. Detta gäller såväl inom skolan såväl som mellan skolan och andra aktörer.

Lundellska skolan i Uppsala har en väl fungerande verksamhet som skulle kunna fungera som en modell i grunden, men där Tyresö gymnasium kan forma sin modell ytterligare utifrån de framgångsfaktorer och önskemål som kommit fram i denna utredning. Gymnasieverksamheten för eleverna finns som en bas och runtomkring denna måste det finnas en hög kompetens och flexibilitet där individuella anpassningar och stöd kan erbjudas.

För eleverna är det särskilt viktigt med en gemenskap och trygghet. Eleverna kan behöva hjälp med att planera studierna och bör därför erbjudas en mentor/coach som kan hjälpa till med praktiska saker och visa hur det sociala livet på skolan fungerar. Här krävs goda personliga relationer.

För att skapa trygghet och lugn erbjuds hemklassrum med små undervisningsgrupper. Eleverna bör kunna läsa ämnen i storklass när de vill och känner att de klarar av det. För att skapa gemenskap, trivsel och social träning bör erbjudas fritidsverksamhet där coach finns med. I lokalerna bör finnas en sittgrupp och pentry dit eleverna kan gå på raster eller vid fritidsverksamheten efter skoltid.

4 Koncept

Det finns goda möjligheter att bygga upp egen verksamhet i Tyresö kommun för gymnasieelever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Här följer det koncept som utredningen föreslår för Tyresö kommun:

Tyresö gymnasium bör erbjuda en nationell gymnasieutbildning där elever med asperger får undervisning i ett hemklassrum. Verksamheten ska ha stort fokus på trygghet, tydlighet och gemenskap. Målet med utbildningen är att eleverna ska ha möjlighet att söka vidare till högskola efter avslutad utbildning. Det finns

också möjlighet att läsa ett fjärde år om eleven behöver det. I stora drag ska erbjudas 12 platser med:

- Små undervisningsgrupper, tydliga rutiner och trygg studiemiljö
- Eleverna får en personligt anpassad studieplan
- Lärare och mentor/coach med stort engagemang och specialistkompetens finns
- Eleverna startar dagen med att se morgonens nyheter på tv. Sedan följer en individuell undervisning med egna datorer och bås. Det finns också möjlighet till eget studierum vid behov.
- Eleverna har tillgång till egen bärbar dator i skolan för att skapa förutsättningar för ett flexibelt arbetssätt och en varierad undervisning.
- Tekniskt anpassat klassrum och tillgång till specialanpassade hjälpmedel
- Eleverna har möjlighet till fritidsverksamhet efter studietiden som t ex filmklubb eller datorspel.
- Lokalerna finns på Tyresö gymnasium med en egen ingång. Här finns även pentry och uppehållsrum.

4.1 Programinriktning

Vilket program som ska erbjudas för eleverna är en relativt komplicerad fråga. I utredningen har projektgruppen frågat elever vad de vill läsa, analyserat statistik för vilka program denna målgrupp har sökt tidigare och vad elever med asperberger läser idag. Samtidigt behöver man se till utbudet av program inom länet idag (södra delarna och centrum). Projektgruppen har även också funderat kring för- och nackdelar mellan olika program. Det har funnits tre olika alternativ: Samhällsprogram (inriktning media), estetiska (inriktning media) samt el- och energiprogram med yrkesutgång som webbt tekniker. Det är tydligt att eleverna bör erbjudas mer datainriktning på sina program och även vissa praktiska inslag. Dessutom är det intressant med högskoleförberedande program.

Fördelar med

Estetiska: Både högskoleförberedande och praktisk.

Samhällsprogram media: Bred utbildning, samhällsprogram finns på gymnasiet, utbildningen fungerar för de flesta elever enligt erfarenhet från andra kommuner, ingen större konkurrens med andra nära gymnasieskolor.

El- och energi data: yrkesutgång som t ex datatekniker/webbutvecklare.

Nackdelar med

Estetiska: Konkurrerar med Fryshuset, i Tyresö ska programmet eventuellt läggas ned på grund av ett vikande elevunderlag,

Samhällsprogram media: relativt teoretisk

El- och energi data: mycket teoretiskt första året, ingen direkt efterfrågan från elever.

4.2 Strategi

Strategin som utredningen föreslår är att en specialanpassad gymnasieverksamhet för elever med diagnos asperger med samhällsprogram inriktning media ska byggas upp i särskilda lokaler på Tyresö gymnasium. Denna verksamhet finns som en bas med en hög kompetens och flexibilitet där individuella anpassningar och stöd erbjuds. Sedan ska det genom denna verksamhet kunna erbjudas utökat mentorskap och extra stöd till alla elever med en diagnos neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (asperger, adhd) som läser i andra program på skolan. Genom att ha en samlad specialkompetens inom området kan även andra gymnasielärare få deras stöd. Denna modell skulle också kunna stärka skolans varumärke på sikt:

- Elever kan välja att söka till specifikt gymnasieprogram anpassad för asperger (om diagnos finns) eller vanligt nationellt program på gymnasiet
- Samtliga elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning i de vanliga gymnasieprogrammen erbjuds utökat mentorskap och undervisning med specialpedagogerna genom denna verksamhet.
- Kompetens kring specialpedagogiken finns samlad i denna verksamhet.

4.2.1 Nästa steg

Hur själva utvecklingen av programmet, undervisningen och studieplaneringen ska formas är något för personalen på gymnasiet att jobba vidare med. Lämpligt är att det tillsätts en arbetsgrupp som specifikt jobbar med detaljerna kring detta. Här behövs en utvecklingsledare som driver arbetet framåt tillsammans med rektor. Denna utvecklingsledare bör också vara den som sedan blir mentor/lärare/coach för verksamheten. Frågor om kompetensutveckling för specialpedagoger inom autism, kompetensutveckling för övriga lärare, temadagar, mentorskapet, konkreta hjälpmedel är något som arbetsgruppen får ta fram under våren/sommaren 2012. PR- satsningar ska göras i flera steg för att rekrytera elever. Utveckling av verksamheten, iordningställande av lokaler samt teambuilding behövs.

Till arbetsgruppen bör även psykolog knytas an som har kunskap om neuropsykiatri.

4.2.2 Tidsplan

Verksamheten bör byggas upp så snart som möjligt, helst med start till hösten år 2012. Planering och utveckling av verksamheten görs under våren 2012 med särskilt riktade PR-satsningar.

Uppföljning och utvärderingar behöver göras kontinuerligt när det gäller kvalitet och ekonomi. Uppföljning görs kvartalsvis, medan utvärdering görs i slutet av varje läsår.

4.2.3 PR och kommunikation

Ansökningsperioden till gymnasiet för hösten 2012 har redan startat. Första ansökningsomgången avslutas 15 februari och nästa avslutas 15 maj.

Utredningen har kommunicerats på olika håll för att dels få in kunskap om behovet, men också för att informera om utredningen och vad som varit på gång. Utöver detta behövs marknadsföring för att visa utbildningen och locka elever till utbildningen.

- Informera gymnasieantagningen
- Infoblad, annonser och intern marknadsföring
- Information till närliggande skolor, studie- och yrkesvägledning och PR och annonser i lokaltidning.
- Möte med studie- och yrkesvägledare i januari samt information till dem när beslutet är klart.
- Om politiskt beslut finns, ringer vi eller skickar vi ett informationsblad till elever och föräldrar som kan vara intresserade av programmet.
- Ett informationsmöte för elever och föräldrar som är intresserade av att höra mer om intentionerna med gymnasieutbildningen.
- PR genom facebook

4.3 Ekonomisk beräkning

Under hösten 2011 är snittkostnaden för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning 259 000 kr per år. Prisspannet ligger mellan 188 000 kr- 398 000 kr beroende på program, skola och specialbehov. Den utbildning som har dyrare priser kan handla om ”en till en –undervisning”.

En beräkning som baseras på att Tyresö gymnasium erbjuder samhällsprogram enligt konceptet som föreslås (3 personal) innebär en skolpeng på 190 000 kr.

Om vi klarar av att få in 10 Tyresöelever i Tyresö gymnasium istället för andra skolor, skulle detta kunna ge en besparing på nästan 700 tkr per år om vi bortser från investeringskostnader. Verksamheten planeras utifrån befintliga engagerade pedagoger på Tyresö gymnasium.

Utvecklingskostnaden kring programmet handlar om kompetensutveckling för befintliga pedagoger, PR-satsningar och möbler för eleverna.

Utvecklingskostnaderna omfattar de tre första åren och baseras på nya elever under år 1, 2 och 3. En uppskattad budget för utvecklingskostnader om 200 tkr per år under de tre första åren:

Möbler (skrivbord och bås)	100 tkr
Tekniska hjälpmedel, så som active board	40 tkr
Kompetensutveckling och informationssatsningar (gäller främst det första året)	60 tkr

En uppskattad budget för renovering av befintliga lokaler blir totalt cirka 600 tkr. Den stora kostnaden i detta handlar främst om att en handikappanpassning av toalett måste göras. För övrigt är det målning av väggar samt el-dragningar och nya mattor i några av rummen samt nedtagning av vägg som ingår.

4.4 Risker

Det finns en ekonomisk risk i detta och det är om skolan inte får in någon elev eller enbart någon enstaka elev. I det fallet täcks inte kostnaderna för lärare och tekniska hjälpmedel. Lundellska gymnasieskolan i Uppsala omfattade enbart fyra elever när de startade sin verksamhet första året. Nu tio år senare har de 45 elever. Det är viktigt att det under uppbyggnadsåren finns en marginal när det gäller antalet elever. Behovet av utökat mentorskap kommer alltid att finnas för andra elever i de ordinarie gymnasieprogrammen och då kan kompetensen nyttjas mer där.

Andra risker som finns är om det inte är rätt kompetens som finns för verksamheten. Det är mycket viktigt att personalen som jobbar med dessa elever också ska ha intresset och engagemang för att jobba med dessa elever.

4.5 Specialkompetens

Det är mycket viktigt att personalen som jobbar med dessa elever har en kompetens inom området autism. Kvaliteten är viktig på den verksamhet som byggs upp. Enligt Riksföreningen Autism (när de presenterat resultatet från sin skolenkät) fanns ett starkt samband mellan hur nöjda föräldrarna är och lärarnas utbildningsnivå inom området autism. Det är samtidigt viktigt att all personal på gymnasiet får kompetens inom området autism, gärna också gymnasieeleverna till viss del. Exempelvis kan en halv temadag med föreläsare bjudas in.

4.6 Hjälpmedel och verktyg

I undervisningen ska eleverna ha tillgång till en egen bärbar dator. Eleverna ska ha egna bås där de kan använda sina hörselkåpor för att skärma av och få lugn och ro. Det ska finnas tekniska hjälpmedel och verktyg som är anpassade för dem. I mitten av lektionssalen ska det finnas ett bord med stolar där de kan ha gemensamma genomgångar. På en av väggarna ska en interaktiv skrivtavla finnas för varierande utvecklande arbetssätt.

5 Referensförteckning

Intervjuer, studiebesök:

Strandskolan, Tyresö Kommun, studiebesök, lärare och elever aspergergrupp
Lundellska skolan, Uppsala kommun, studiebesök, Marie-Louise Nordesjö
Brännkyrka gymnasium, Stockholms kommun, studiebesök
Tyresö gymnasium, specialpedagoger, lärare och elever
Vallentuna kommun, telefonintervju, rektor och studie- och yrkesvägledare
Studie- och yrkesvägledare från grundskolorna, gymnasiet och C3L Tyresö
Globen arbetsförmedling

Artiklar, rapporter mm:

Autismforum
Riksföreningen autism skolenkät 2008
Svenska dagbladet 27/10-10
Skolan och asperbergs syndrom, Skolverket
Artikel ”Hemmasittarna ofta utbrända”, von Zeipel, lärarnas nyheter 2010
UR Samtiden, Skolporten 2010
Uppsats ”För- och nackdelar med inkluderad verksamhet i skolan för elever med Asperbergers Syndrom”, Dahlberg, Högskolan Gävle
Wikipedia.se